Vásárlói kalauz

Élelmiszerek és háztartási vegyi áruk

A hibás, rossz minőségű élelmiszereket, kozmetikai cikkeket és háztartási vegyi árukat a kereskedelem köteles kicserélni, vagy vételárukat visszatéríteni.

De mikor, meddig vihetjük vissza az elszíneződött felvágottat vagy a megavasodott arckrémet? A szavatossági jogot általában a vételtől számított hat hónapon belül érvényesíthetjük, e termékek esetében azonban ez a határidő természetesen módosul. Ha az áru használhatóságának idejét hatósági előírás, szabvány, vagy kötelező műszaki előírás határozza meg, s ezt velünk valamilyen módon — például a fogyaszthatósági idő feltüntetésével — közölték, akkor ezen az időn belül reklamálhatunk.

Ha azonban a határidőt sem a terméken, sem a blokkon nem tüntették fel, és az eladáskor szóban sem közölték, akkor az élelmiszer minősége ellen is hat hónapon belül emelhetünk kifogást. S hogy hol? Ezeket a termékeket — élelmiszereket, kozmetikai és háztartási vegyi cikkeket — nem vagyunk kötelesek oda vissza vinni, ahol vásároltuk, a reklamációkor nem is kérhetik a blokk felmutatását. Az ilyen árukat, ha hibásnak bizonyulnak, bármelyik állami vagy szövetkezeti boltba visszavihetjük, ahol a szóban forgó terméket árusítják.

Bár a reklamáció határideje egybeesik az élelmiszer, illetve a háztartási vegyi cikk használhatóságának, fogyaszthatóságának határidejével, mégsem késlekedhetünk a hiba bejelentésével. A jogszabály ugyanis előírja, hogy a vevő a termék hibájának felfedezése után haladéktalanul köteles közölni az eladóval minőségi kifogását. (Ez érthető, hiszen ha például egy konzervet felbontunk, s csak napok múltán visszük vissza a boltba, akkor nem bizonyíthatjuk, hogy hibásan vettük.)

A kereskedelemre nézve pedig kötelező reklamációnk azonnali elintézése. Vagyis a boltos akkor is köteles nyomban visszaadni a pénzt, illetve az árut hibátlanra cserélni, ha panaszunkat nem tartja indokoltnak, s történetesen valamelyik erre hivatott szerv, például a KERMI szakvéleményét kívánja beszerezni. Ezt megteheti, de előbb a vevőt kártalanítani kell.

Műtét, másfél ezer éve

Az alma-atai orvosi múzeumban őrzik azt a koponyát, amelyen a tudósok megállapítása szerint másfél évezreddel ezelőtt sikeres koponyaműtétet hajtottak végre. Az eredményes beavatkozást a sebész fémeszközzel végezte. A páciens az antropológusok szerint körülbelül egy évvel élte túl a műtétet.

(TASZSZ)

Családi események

HÁZASSÁG

I. kerület

Szeged: Konkoly Kálmán József és Kiss Mária, Béres Imre Sándor és Kürti Erzsébet Anna, Barna Miklós és Sári Éva Edit, Veress Géza és Farkas Ildikó, Fekete Károly és Ströhner Ágnes, Fényes József és Kalugyer Katalin, Szemerédi István János és Tóth Zsuzsanna Katalin, Molnár Károly és Kaszap Ilona, Roszkos Zoltán László és Absolon Eva, Tenki Tibor László és Gazdag Ilona, Fogas Árpád és Rékás Piroska, Szőke Dezső Béla és Dóczi Piroska, Csikós László és Szócs Jolán, Dudás Miklós Péter és Tokaji Ildikó Gyöngyi, Kozmér Imre Gyula és Herpai Mária, dr. Kürti Kálmán és dr. Tichy Mária Katalin, Kovács Jenő András és Greminger Mária Mária, Vincze László és Radssles Erzsébet, Labát Sándor és Paréj Julianna házasságot kötöttek.

SZÜLETÉS

I. kerület

Szeged: Doka György Józsefnek és Badarik Zsuzsanna Brigittának Robert György, Fodi Bélának és Abrahám Ilonának Annamária, Tóth Ferencnek és Horváth Ibolyának Ágnes, Joó Mátyás Andrásnak és Farkas Gyöngyinek Boglárka, Haraszti Lajosnak és Murvai Máriának Zoltán István, Matkó Sándornak és Máthé Irmának Krisztina, Bakos Róbertnek és David Rozália Máriának Robert, Fodor Sándornak és Czékus Máriának Zoltán Sándor, Kovács Istvánnak és Márton Ilonának Csaba, Szeri Istvánnak és Tipity Ibolyának Marcel, Csoban Józsefnek és Császár Zsuzsannának József Péter, Sütő Csabának és Oláh Ilonának Csaba, Szerző Tamás Péternek és Herke Gizellának Máriának Gizella, Berkes Csaba Istvánnak és Szűcs Teréziának Adrienn, Fülöp Istvánnak és Hajdú Margit Piroskának Piroska Anita, Terjék Csaba Jenőnek és Szirányi Erzsébet Máriának Balázs László, Hofgárt Györgynek és Bohn Anna Erzsébetnek Györgyi Anna, Szilágyi Józsefnek és Tibai Rozáliának Anita, Kiss Lászlónak és Erdődi Irénnek László, Pintér Ferencnek és Torma Margitnak Ferenc, Magony Antalnak és Horváth Ilonának Árpád, Orosz Lajos Sándornak és Kovács Zuzsanna Rozáliának Zoltán, Kádár Istvánnak és Rózsa Erzsébet Katalinnak Kata, Szalma Béla Józsefnek és Rózsa Etelkának Csaba, Szőcs Gyulának és Tóth Edit Margitnak Patrícia Olga, Kispéter Istvánnak és Gyergyádes Juditnak Karolina Judit, Szabó Imrének és Rekeczki Etelka Rozáliának Attila László, Vecsernyés Vince Tibornak és Kocsispéter Ilonának Vince, Tóth István Jánosnak és Böröcsök Zsuzsanna Annának Szilvia Zsuzsanna, dr. Garzó Istvánnak és dr. Vetró Agnesnek Dóra, dr. Pálmai-Pallag Lajosnak és Réti Eszternek Gerda, Volford Istvánnak és Bitófalvi Klárának Albert, Magda Istvánnak és Gémes Teréziának Gábor, Markó Zoltánnak és Kakas Izabellának Zoltán Ferenc, Szabó Józsefnek és Torontáli Mária Erzsébetnek Szilvia Edina, Lőksai Ferencnek és Szűcs Mária Magdolnának Árpád, Lakatos Józsefnek és Török Aránkának Anita Aranka, Kovács Lászlónak és Benkő Katalinnak Gergely László, Apjok Györgynek és Pecák Máriának Katalin Zsófia, Dávid László Ferencnek és Kruzslicz Zsuzsannának László, Babinszki Zoltánnak és Rojik Máriának Zoltán, Antal Miklósnak és Sarró Ilonának Tímea, Kiss Jánosnak és Obrecsány Ilonának János Zoltán, Veszeika Sándornak és Csányi Máriának Zsófia Mária, Kiszin Jánosnak és Szabó Évának János Krisztián, Balogh Imrének és Bódi Magdolnának Szilárd Gyula, Kádár-Német Gyulának és Süli Máriának Kornél, Szárszó Zoltán Gézának és Drága Veronikának Zoltán, Koczka Lajosnak és Gál Annának Andrea nevű gyermekük született.

III. kerület

Szeged: Markovics Lajosnak és Mándoki Piroskának Piroska, Horváth Józsefnek és Kávai Ildikónak Norbert, Nagy Józsefnek és Kelemen Zsuzsannának Szilvia, Jaszay Györgynek és Ördög Aránkának Tamás, Vidéki Ferencnek és Rádai Rozáliának Tünde Mónika, Patak Antalnak és Géczi Ferenczkának Antal, Szabados Ernő Istvánnak és Bera Zsuzsanna Juliannának László Sándor, Csákvári László Mihálynak és Vince Etelkának László Mihály, Ancsányi Ferencnek és Kertész Ilonának Mónika, Hegedűs Lászlónak és Nagy Szidónia Karolinának Eszter Izabella, Varga Attilának és Papp Rozáliának Attila, Vukoszavlyev Ivánnak és Varga Máriának Mariann, Patik Ferencnek és Kispéter Erzsébetnek Ildikó, Csontos Ernő Györgynek és Békési Margitnak Anita, Szél Mátyásnak és Szijártó Mária Magdolnának Anita, László Imrének és Hódi Juliannának Imre, Rabi Istvánnak és Horváth Erikának Zsolt, Bíró Ferencnek és Pataki Annának Norbert, Tanács Istvánnak és Barna Máriának Annamária, Fülöp Lászlónak és Papp Máriának László, Kabók Sándornak és Gajdán Irén Erzsébetnek Róbert, Kónya Ferencnek és Kurucz Máriának Edina Szilvia, Horváth Istvánnak és Joó Viktória Margitnak Szilvia, Kotogány János Zoltánnak és Négyökrű Gizella Annának János Norbert, Pál Györgynek és Elekes Zsuzsanna Évának Nikoletta Mónika, Herczeg Ferencnek és Árok Éva Katalinnak Ferenc, Herczeg Ferencnek és Árok Éva Katalinnak Zsófia, Pokrián István Bélának és Gárdián Anna Máriának Péter István, Fehér Istvánnak és Dági Máriának Ildikó Mónika, Lehotai Lajosnak és Széési Ilonának Edit Ilona nevű gyermekük született.

HALÁLOZÁS

I. kerület

Szeged: Kulich Mihály János, Tajti Ferenc, Lehóczki Lászlóné Tóth Julianna, Gál István, Bonecsér Lászlóné Kaviák Éva, Görgényi Andorné Stern Ibolya, Szőke Pál, Tóth Istvánné Paska Vilma, Körösi Józsefné Fürst Gizella, David Imre, Majláth Sándor meghalt.

III. kerület

Szeged: Nyári Gézáné Ökrös Erzsébet, Stein Miklós, Franczia István, Gémes Istvánné Kádár Lídia, Balogh János Pál, Kakuszi Ferencné Frank Rozália, Rózsa István, Misóczki Józsefné Marusin Veronika, Csiszár Istvánné Balla Veronika, Hell Sándor Ferenc, Palocz Mária, Malinger Györgyné Kancsal Erzsébet, Apjok Mihály, Gyuris Ferenc János, Borúzs István meghalt.

Népünk hagyományvilágából

Tápé kereskedőműltja

A század eleji Tápé gyékény- és egyéb kereskedelmét az ideköltözött zsidó családok látták el. Öregjeink emlékében ma is él az ifjabb és az idősebb *Müller*, a *Samu*, a *Dani*, meg a *Jóska* zsidó, akiknek rendes, teljesebbik nevét ma sem tudja senki. Szatócsüzletet, korcsmát működtettek. Boltjukban mindent lehetett venni, ami egy paraszthaztartásban szükséges volt. Ajtójuk nyitásakor kis rézcsengő jelezte az érkezőt, akit belépésekor a szatócsboltok jellegzetes szaga vágott mellbe. Volt itt *kocsikenőcs, petróleum, gyertya, fűszer, túró, medvegigina* is, meg *bocskorszíj, süvegcukor*, de még *agyaggolyó* is, amivel a gyerekek *glikkeztek*. A zsidó szatócscsaládok mindegyike foglalkozott gyékénykereskedéssel is, de őket ezért nem nevezték *kufának*.

Főként az 1930-as évektől egyre másra nyitnak szatócsüzletet — jobbára a kiöregedett, elhalt zsidók helyén — tehetősebb tápai családok is. A Fölvégön szatócskodott *Szalainé Kása Rozi*, tőle mintegy fél kilométerre meg *Vincze Péterné Töpe Mári*, az előbbi utcáját hiába keresnék rendes nevén, mert *Kása Rozi utcája* az öregek ajkán még ma is. A templom melletti sarkon a *kis Müller* helyén *Fodor Dávid* nyitott üzletet, aki ugyanott pékséget is üzemeltetett. (Pékműhely volt még *Hodács Józsefnek* a jelenlegi *Balázs pék* helyén.) Az ún. *Nagyúccán* (Kossuth u.) volt szatócsüzlete *Bodóné Töpe Rozának*, az öreg *Csongrádinénak*, *Németh Piktor Bandinak*, *Német Antalnak* és egészen Szeged határánál *Csongrádi Gábor Pistának*. A *Kompjáró rampa* egyik oldalánál volt a boltja *Lele Istvánnénak*, a másikon *Szent Sándornak*, szemben vele a *Trafikos Misuék* (Lele Mihály) dohányboltja. A faluból a földek felé vezető úthoz közel volt a *„Göllérék böttya"*, ahol és még néhány kisebb, hosszabb-rövidebb ideig működő szatócsboltban vásárolhatott a tápai nép. Említést érdemel még *Némethy Gyula* és *Nagy Lajos* szódagyára mellett *Sulyok Ferenc* szappanfőzdéje is, valamint a Tápai-réten boltot nyitó *Makra* család és *Zimmermann Antal*. A szatócsokon, pékeken és egyéb kereskedőkön túl a negyvenes években hat hentesüzlet *(Nagy Lajos, Nagy József, Csapó Sándor, Lele József, Török József, Balogh András)* is a lakosság szolgálatára állott. Ezek mellé jött egy egész sor jól működő korcsma, mint a *Budligyár*, a *Mojé Pista* vendéglője, az *Ördög Sándor* korcsmája, a *Révész Fercsié* és a legkésőbbig prosperáló *Dobó Rudi vendéglője*. Míg korábban a zsidók a gyékénykereskedelemmel is foglalkoztak, a tápai szatócscsaládok nem vergődtek vele. Néhány gazdacsalád váltott erre iparengedélyt, akik közül *Lele Mihályné, Pósa Jánosné, Ördögh Pálné, Nagy Antalné* és *Laczi Istvánné* bonyolították le a legnagyobb forgalmat. Mellettük számos *szaladó*, illetve *kurtakufa* is kereskedett kisebb tételben, akiknek egy része ma is árusít a Marx téri piacokon, vásárokon.

A múlt évben tette föl utoljára a nagy lakatot ajtajára *az utolsó tápai szatócs, Németh Andrásné*. Megszűnéséről, mai állapotáról izgalmas, mindössze háromperces dokumentumfilmet készített *Wirth István*, ismert amatőrfilmes. A régi szatócsboltok helyét, szerepét átvette egy sor hasonló rendeltetésű ÁFÉSZ-bolt, egy ABC-, egy iparcikkbolt, egy szikvízüzem, egy hentesüzlet és három kisvendéglő. A *gyékénykufák* szerepét az országos hírű Tápéi Háziipari Szövetkezet vette át, így a faluban végleg megszűnt a nagy időket megért magánkereskedés: *a szatócsipar és a kufaság.*

Ifj. Lele József

Mesterhegedű

Berczeli A. Károly új könyve

A századfordulón ismert volt Szegeden Braun János hangszerkészítő műhelye. A mester leányát az egyik világot járt segéd vette feleségül, és ebből a házasságból született a szegedi Kárász utca 7. számú házban a későbbi író és költő: Berczeli A. Károly.

A könyvborítón az író így vall városáról: „Első s egész életemet végigkíséró élményem szülővárosom: Szeged volt, s mindaz, ami jellemzi ezt a nagy alföldi metropoliszt. A rónaság, mely körülövezi, s melyet számtalanszor bejártam, Tápé, a Maros-torok, s a Tisza-parti füzes, mely kalandos gyerekkorom színhelye volt egészen a Boszorkány-szigetig, s persze az édes *ősző* nyelv, mely annyi idő után is elevenen él tudatomban." Berczeli szavait szegedi tárgyú műveinek sora igazolja: a szabadtéri bemutatott *Fekete Mária* (1937), a Juhász Gyula és József Attila emlékeket rögzítő *Kék ég alatt* (1958), a Délmagyarországban közölt, majd könyv alakban is megjelent *Hullámsír* (1974), és az idén kiadott *Előjáték*.

A *Mesterhegedű* családregény, főszereplői az író szülei és nagyszülei. A színhely nem jut meghatározó szerephez, de a könyvben felvillannak a 10-es évek Szegedének olyan jellegzetes városképei, mint az Oskola utca, a lebontott Templom tér, az újszegedi liget, a „piros téglás" iskola, a makai piac és a közeli Somogyi-könyvtár, ahova Tóbiás tanár úr olvasni jár. Az író természetes mesélőkedvvel mutatja be a Bagdi (azaz a Braun) műhely mindennapjait, az innen kiváló és önálló életet kezdő Boda Bálint pályáját. A fiatal hangszerkészítő jószándékú, de akarat és elképzelések nélküli ember, akinek életcélja az, hogy elkészítse a mesterhegedűt. Boda az a típus, aki életének gyakori kudarcait — önmagát is ámítva — újabb és újabb nagyszabású tervekkel akarja feledtetni. Szétfolyik kezében a pénz, lassanként munkáját is elhanyagolja, felesége elhidegül tőle, végül kilátástalan élete tragédiába torkollik.

Az író a Bagdi és a Boda család történetét pergő, érdekfeszítő meseszövéssel állítja elénk, állandóan ébren tartva az olvasói kíváncsiságot. Berczeli a sokat tapasztaltak ismeretével, érzékeny rajzzal ábrázolja Boda egyéniségének a széthullását, feleségének, a szépséges Urbán Lenkének meg-megújuló harcát a teljes életért.

Boda Bálint meghal, anélkül, hogy élete álmát, a mesterhegedűt elkészítette volna. Kuncz bácsi (modellje Koncz Antal városi főlevéltáros) mondja ki a végső summázatot: a család menedéknyújtó melege, az életünket folytató gyermek az igazi boldogság, ha úgy tetszik, az igazi mesterhegedű. *(Szépirodalmi, Bp. 1978.)*

Apró Ferenc

Gémes Eszter:

Mindig magam

120.

De nem hívtam ám! Pár hét múlva beszéltem a keresztapámmal, ki lett ám a parancs adva, a pénzt csak ő kezeli, hetente csak negyed kiló cukrot volt szabad venni ötőjük részére. Az ital, kávézás megszűnt, mindent megvont. Mikor disznót vágtak, még a rokonoknak sem engedett adni, majd ha lesz ház, másképp lesz — mondogatta.

Két év múlva házat vettek Szegeden. 1953-ban beköltöztek, meg is nősült, családja is van. Mikor megvették a házakat, eljött elbúcsúzni. Olyan örömmel mondta: „Az én nevem is benne van már a telekkönyvben." Párszor láttam Szegeden, de ő nem látott meg. A szomszédasszonytól kérdezte, férjhez mentem-e?

Telt-múlt az idő, már nem jártam el feleskedni, mert az 1400 négyszögöl földem is elég volt megmunkálni. Hogy másról ne beszéljek, a tavaszi megfordítás már nagyon kimerített.

Mert én nem csaltam meg a földet, azzal rendbe voltam. Ha őt csalom, annyi, mintha magam csalnám. Apró kis részleteket fogtam az ásómnak, de olyan mélyen leszúrtam, hogy az ásó nyaka is mindig benne járt a földbe. Már minden területem szőlő, gyümölcsös volt. Ötven métermázsa terményt kivettem belőle. Nagyon sürgetett a mázsavevés.

Pestre jártunk piacra akkor még, 50 kilós ládákba rakodtunk. Őszibarackot, szilvát, körtét, krumplit. Pestről járt le kialkudott bérért a teherautó. Ahányan szállítottunk, ráosztottuk, mennyi jár egy mázsára, mindenki úgy fizetett. A rakodás egy helyen volt, igencsak itt, a testvéreméknél. Minden ládát magam tettem fel, a talicskára, félredültettem a talicskát és véggel ráhúztam. Hogy nem segített senki? Én sohasem szerettem senkit terhelni, zaklatni a magam ügyével, bajával. Meg Törökéknél kapun kellett betolni a talicskát, de mindig azt hallottam: jaj, a disznók! Jaj, a tyúkok! Kimennek!

Rátörekedtem, vettem mázsát, ma is megvan. Utána szőlőpermetező, mindig máshonnan kellett kérni, és a másé hamarabb pusztul. Aztán szőlőprést, szőlődarálót. Ezeket magam vettem. Mikor kértem valahonnan, mindig az volt: siess vele, mert ide is, oda is várják! Jólesett, hogy a sajátomon dolgozhatom fel a terményemet, soha senkinek nem mondtam, ha kértek, hogy nem adom.

Szívesebben adtam, mint én kértem. Azután vettem 300 literig bornak üvegeket. A summása két darab 50 literes, három darab 30 literes, a többi még apróbb. Azért ragaszkodtam az üveghez, mert ezt tisztábban tudtam tartani, mint a hordót. Beletettem kasastól a talicskába, úgy mostam ki. Egyébként a hordóban, vagyis a „fában" jobb ízű borok voltak, csak azok hamarabb bedohosodtak, és a jó bort is elrontották. Nem sokszor szűrtem én eladásra, nem volt hol tartani.

A pincém tíz mázsa befogadású volt, az kellett a krumpli, zöldségféléknek. Egy évben teleszűrtem az edényeket, hiába takargattam le a kamrában, megfagyott. Abban a hidegben hozzáfogtam megszűrni ruhán, mert a megfagyás úgy nézett ki benne, mint az üvegszilánkok. Ezek a kis jégdarabok is tartalmaztak szeszt. Úgy öt százalékát kidobtam a bornak, de ami megmaradt, nagyon jó volt.

Karácsony felé fejteni is kellett, azután nem szűrtem, csak úgy 50 literenyit, a magam részére. Ki is hánytam a szőlőt, mert a barackfát elborították. A barack több hasznot adott. Csak az othellót hagytam meg, hat tőkét, ami befutja az udvart. Még a múlt évben is leadott három mázsát. Az árral pedig odaküzdötte magát, ahol a kövidinka van. A fák, szőlők permetezése volt az agyonfárasztó. Meg a cipekedés. Mindig, mindenhol magam.

Az ezerkilencszázhatvanas évek csak megráztak azért. A VII. pártkongresszuson eldöntötték, hogy be kell a parasztot szervezni. De szigorú önkéntességhez volt kötve a belépés, nekem nem volt kedvem a jól kezelt földet bevinni. Meg hát úgy is gondoltam: dolgoztam én már eleget hanyag emberrel, én már azt nem óhajtom. Itt Szatymaz, Balástya, Zsombó, Forráskút olyan gazdálkodást folytattak, hogy remekbe illet. Átvették egymástól: hogyan, miként? Erős férficsaládtagok álltak a munka élén. Nem vágytak hivatalba a szép gazdaságból. Pesten piackor meglátszott, nyolc-tíz nagykocsi, negyven mázsa is ment egy kocsin. Mind ebbe a körzetbe valók voltak. Földieper, barack, alma, körte, bab, mák, minden volt bőven. A szegedi piac is bőven ellátva, már attól kellett tartani, hogy a termelés a saját zsírjába fullad. Én ezt mind jól láttam.

(Folytatjuk.)